

2012. 56.1

124801

H. D. dr. I. P. visszaemlékezése

1944. március 19. után barátaink egy része veszélybe került részben politikai okból, részben zsidó származásuk miatt. 48 órán belül eljárást kellett kidolgozni bátyámmal, L. S., aki vegyészmérnök, mint jómagam, tintairás eltávolítására, mert a forgalomban levő vegyszer nem volt elég hatékony és pusztító birtoklása is veszélyt jelentett. Az eljárásra számos ismerősünket megtanítottuk és számukra 10 hónapon át vegyszereket szereztünk az Egger Gyógyszergyárból, ahol akkor dolgoztunk. A vegyszerek nevét nem mondtuk meg a használóknak, nehogy a későbbiek során visszaéljenek vele. Eljárásunkat üldözöttek érdekében használták többek között: B. G., B. I. író, G. M. festőművész, K. Gy. is felesége, A. (aki pecséteket is rajzolt), K. J. festőművész, dr. M., I. ideg orvos, M. K. újságíró, Ö. I. író, R. K. író. Különösen szoros együttműködésben dolgoztunk unokanővéremmel, D. A. és férjével, K. J., akik nemcsak alkalmazták az általunk kidolgozott eljárást, hanem számos menekültnek szereztek helyet és lakásukban rejtegették L. B. tanárt, szökött munkaszolgálatost. Felbecsülhetetlen értékű segítséget nyújtott jó barátunk, M. K. gyári munkás, akivel egy üzemben dolgoztunk. M.: sok embert helyezett el biztonságba rokonainál és ismerőseinél az általunk javított papírokkal, és ő tartotta a kapcsolatot G. M. és Kmettyékkal.

Saját hivatalos irataim egy sorozatát barátnőmnek, M. V. adtam át, aki ekkor állapotos volt és az iratok segítségével felvették háziterhességre, ezzel elkerülve a deportálás veszélyét. Hasonlóan teljes összeállításban adtam át irataim további példányát bátyám, L. S. menyasszonyának, dr. M. M. orvosnak. Őt bátyám, L. S. levitte, mint hűgát, Alsómihályfalvára, ahol ikertestvérem, L. B. író és felesége Nemes Nagy Ágnes látták vendégül. Ikertestvérem akkor mint karpaszományos szakaszvezető volt ott szolgálatban. M. M. édesanyja számára Kerékgyártó János és bátyám együtt gondoskodtak iratokról. Édesanyám, özv. L. S.: G. I. amellet, hogy helyet engedett nagyüzemi hamisításainknak és az ezzel kapcsolatos forgalomnak, közel 5 hónapon át bújtatott öt embert, akiket mi láttunk el papírokkal.

Anyámmal közvetlen veszélybe kerültünk azáltal, hogy M. K., aki a M. Valéria nyomortelepen rejtegetett egy orvosházaspárt és családjukat, a nyilasok decemberben

elfogták és átadták őket a Gestaponak. Ekkor az orvosházaspár kiadta azoknak nevét és címét, akik segítettek nekik, többek között a miénket és Kandóékét is. Szerencsére az akkor már körülzárt Budapesten szétbombázták a szovjetek a Svábhegyi Gestapo házat. M _____ és az orvos család is kiszabadultak a romok közül. Így nem került sor arra, hogy anyámért és értem eljöjjenek.

Anyám veszélyvállalása annál is inkább becsülendő, mert ő nem huszonéves volt, mint mi, hanem túl a hatvanon, amikor az ember már józanabban tudja becsülni a kockázatot.

Azok közül, akik a mi papírjainkkal mentek illegáltságba, senki sem vesztette életét lebukás következtében. Azok, akiket anyám rejtegetett természetes halállal már régen maghaltak.

A Kálvin téri református gyülekezet lelképásztorai, M _____ Gy _____ és G _____ L _____ jelentős segítséget adtak sok embernek régi keresztlevelek adásával, mert ezeket föl lehetett használni a menekülők családfájának kidolgozására.

Az 1944-ben történtek egyes részleteiről bővebben beszámolnak L _____ B _____ és Nemes Nagy Ágnes egyes írásai.

Budapest, 1996. Június 9.

H _____ D _____

dr. L _____ Pi _____

Bp. V. ker. Október 6. u. 19. IV.7.

D

A

Testvéri

"Teljes körűen"
hazajelentél P.